

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Petra Šebka a soudců Mgr. Jana Jiráska, Ph.D., a Mgr. Petra Sedláka, Ph.D., ve věci

žalobce: **S. B. W. S.**
státní příslušnost Irák
bytem X
zastoupený advokátem Mgr. Vratislavem Tauberem
sídlem Lidická 960/81, 602 00 Brno

proti
žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**
sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 20. 4. 2023, č. j. MV-37791-5/SO-2023,

takto:

- I. Rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 20. 4. 2023, č. j. MV-37791-5/SO-2023, se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 11 228 Kč k rukám advokáta Mgr. Vratislava Taubera do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Ministerstvo vnitra vydalo dne 15. 3. 2022 rozhodnutí č. j. OAM-1078-11/ZR-2020, kterým byla podle § 87l odst. 1 písm. e) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zrušena platnost povolení žalobce k trvalému pobytu a podle § 87l odst. 3 zákona o pobytu cizinců žalobci stanovena lhůta k vycestování z území a udělen výjezdní příkaz. K vydání tohoto rozhodnutí přistoupilo ministerstvo na základě zjištění, že žalobce byl pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání pěti let a zákazu činnosti spočívajícího v zákazu výkonu funkce statutárního orgánu a člena kolektivního orgánu obchodních korporací na dobu pěti let. Proti rozhodnutí ministerstva podal žalobce odvolání, které žalovaná rozhodnutím ze dne 20. 4. 2023, č. j. MV-37791-5/SO-2023, dle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, zamítla a rozhodnutí ministerstva potvrdila.

II. Stanoviska účastníků řízení

2. Žalobce se domáhá zrušení rozhodnutí a vrácení věci žalované k dalšímu řízení. Namítá, že správní orgány nezmínily žádné konkrétní okolnosti nasvědčující tomu, že žalobce představuje skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého základního zájmu společnosti ve světle požadavků čl. 27 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. 4. 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků volně se pohybovat a pobývat na území členských států. Existence předchozího odsouzení sama o sobě ke zrušení trvalého pobytu nepostačuje. Napadené rozhodnutí je zjevně nepřiměřené z hlediska zásahu do soukromého a rodinného života žalobce a jeho rodiny, především dvou nezletilých dětí. Ministerstvo nezjistilo dostatečně skutkový stav, neuneslo důkazní břemeno v tom smyslu, aby nejdříve definovalo, co je v nejlepším zájmu nezletilých dětí, a poté tento zájem zohlednilo jako přední hledisko. Nebyl zjištěn skutečný vztah žalobce vůči jeho dětem, správní orgány se nezabývaly otázkou dopadu dlouhodobého odloučení nezletilých dětí od jejich otce. Napadené rozhodnutí je v rozporu s čl. 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a čl. 3 Úmluvy o právech dítěte. Hodnocení žalované, dle něhož dal žalobce trestnou činností najevo, že mu na jeho rodinných příslušnících příliš nezáleží, či že se žalobce spoléhal na to, že díky svým vazbám o pobytové oprávnění nemůže přijít, je ničím nepodloženou spekulací. Žalobce trestné činnosti lituje, tato činnost nijak nesouvisí s jeho rodinnými vazbami. Na nedobrovolném odloučení žalobce od jeho dětí na necelé tři roky nelze postavit závěr, že by žalobcovy děti, resp. i jeho bývalá manželka, jistě zvládly odloučení, které by bylo v podstatě trvalé. Žalobce o své děti před výkonem trestu odnětí svobody téměř celodenně pečoval a jakmile se mu podařilo opětovně přicestovat do České republiky, je s nimi opět v každodenním kontaktu. Měla být zohledněna země původu žalobce. Irák je jednou z nejméně bezpečných a nedemokratických zemí. Nelze požadovat po dětech žalobce, aby svého otce navštěvovaly v této zemi, stejně tak není reálné, aby mohl žalobce z této země cestovat do České republiky. Vyřízení krátkodobého víza trvá dlouhou dobu, často není uděleno vůbec, přičemž krátká návštěva stejně nenahrazuje intenzitní kontakt, který doposud žalobce s dětmi měl. Odcestováním žalobce by jeho děti musely žít nejen bez otce, ale také bez potřebných finančních prostředků pro život, neboť matka jim potřebnou výživu v době tak vysoké inflace není schopna sama poskytnout.
3. Žalovaná ve svém vyjádření odkazuje na napadené rozhodnutí a spisový materiál a navrhuje, aby soud žalobu zamítl. Dodává, že žaloba nepřináší novou relevantní argumentaci.

Napadené rozhodnutí splňuje požadavky § 68 odst. 3 správního řádu, je přezkoumatelné a dostatečně odůvodněné.

III. Posouzení věci krajským soudem

4. Krajský soud v Brně na základě včas podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí žalované v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2, věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů; dále jen „s. ř. s.“). Soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správních orgánů (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Ve věci rozhodl bez nařízení jednání za splnění zákonných podmínek [§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Při rozhodování vycházel z obsahu správního spisu, nad jehož rámec nebylo potřeba provádět dokazování.
5. Podmínky pro zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu jsou definovány v § 87l zákona o pobytu cizinců. Dle § 87l odst. 1 písm. e) platí, že „[m]inisterstvo rozhodnutím zruší povolení k trvalému pobytu, jestliže držitel tohoto povolení byl pravomocně odsouzen soudem České republiky za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, za podmínky, že rozhodnutí bude přiměřené z hlediska zásahu do jeho soukromého nebo rodinného života“. Mezi stranami není sporu o tom, že dikce tohoto ustanovení byla v projednávané věci naplněna, neboť žalobce byl rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 21. 11. 2019, č. j. 6 To 41/2019-1734, pravomocně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání pěti let a zákazu činnosti spočívajícího v zákazu výkonu funkce statutárního orgánu a člena statutárního orgánu obchodních korporací na dobu pěti let, a to za zločin zkrácení daně, poplatku a podobné platby podle § 240 odst. 1, odst. 3 písm. a) zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, ve stádiu pokusu. Trestná činnost žalobce spočívala ve skutečnosti, že se pokusil neoprávněně vylákat nadměrný odpočet na dani z přidané hodnoty o celkové výši 5 858 934 Kč.
6. Rozhodnutí o zrušení povolení k trvalému pobytu z důvodu předchozího odsouzení ve smyslu § 87l odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců nemá povahu správního trestání. Jedná se o správní rozhodnutí nesankční povahy, které obsahově vyjadřuje zájem státu na tom, aby se dotyčný cizinec na území státu nezdržoval. Jedná se o individuálně preventivní správní opatření, které primárně nesleduje represivní účel. Jeho vydáním tedy nedochází k dvojímu odsouzení za totéž jednání (k tomu srov. nález Ústavního soudu ze dne 16. 12. 2020, sp. zn. I. ÚS 945/20).
7. Mezi stranami není sporu, že žalobce je rodinným příslušníkem občana Evropské unie ve smyslu § 15a zákona o pobytu cizinců, neboť je otcem dvou nezletilých dětí, státních příslušníků České republiky. Rámec posouzení podmínek pro zrušení povolení k trvalému pobytu pro předchozí trestní odsouzení občana Evropské unie či jeho rodinného příslušníka, vymezil Ústavní soud v nálezu ze dne 16. 12. 2020, sp. zn. I. ÚS 945/20. Zdůraznil, že oprávnění pro členské státy učinit opatření dle čl. 27 odst. 2 směrnice 2004/38/ES u rušení trvalého pobytu příslušníka Evropské unie či jeho rodinného příslušníka naráží na právo volného pobytu a pohybu občanů Evropské unie dle článku 21 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie.
8. Dle čl. 27 odst. 2 směrnice 2004/38/ES, týkajícího se obecných zásad omezení práva vstupu a práva pobytu občanů Evropské unie a jejich rodinných příslušníků z důvodů veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo veřejného zdraví platí: „Opatření přijatá z důvodů veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti musí být v souladu se zásadou přiměřenosti a musí být založena výlučně na osobním chování dotyčné osoby. Předchozí odsouzení pro trestný čin

samo o sobě přijetí takových opatření neodůvodňuje. Osobní chování dotyčného jednotlivce musí představovat skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti. Odůvodnění, která přímo nesouvisí s dotyčnou osobou nebo souvisejí s generální prevencí, nejsou přípustná“ (podtržení doplněno soudem).

9. Ústavní soud se v nálezu sp. zn. I. ÚS 945/20 vyslovil k uplatňování čl. 27 odst. 2 směrnice 2004/38/ES a ke zkoumání existence skutečného, aktuálního a dostatečně závažného ohrožení některého ze základních zájmů společnosti. Uvedl, že nelze vycházet pouze ze skutečnosti, že jednotlivce byl v minulosti odsouzen pro spáchaný trestný čin, ale je třeba vzít v úvahu další aspekty, a to zejména zákonem stanovený a uložený trest, míru zapojení do trestné činnosti, rozsah škody a tendenci jednotlivce k opakování trestné činnosti. Vyslovil poté obecný závěr, že neposoudily-li správní soudy při přezkumu rozhodnutí o zrušení povolení k trvalému pobytu existenci skutečného, aktuálního a dostatečně závažného ohrožení některého základního zájmu společnosti v souladu s požadavky práva Evropské unie, nýbrž automaticky vycházely pouze z předchozího odsouzení za trestný čin, postupovaly v rozporu s čl. 1 odst. 2 ve spojení s čl. 10a a čl. 4 Ústavy České republiky, a porušily tím právo stěžovatele na soudní ochranu dle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.
10. Obdobně přistupuje k otázce omezení práva pobytu cizích státních příslušníků i Soudní dvůr Evropské unie, dle kterého je možné rušit právo pobytu z důvodu trestné činnosti pouze tehdy, jestliže by daná osoba představovala závažnou hrozbu pro veřejný pořádek i do budoucna (k tomu srov. např. rozsudek SDEU ze dne 17. 11. 2011 ve věci C-430/10 *Christo Gajdarov*, § 38; rozsudek SDEU ze dne 1. 1. 1999 ve věci C-348/96 *Donatelle Calfa*, § 24; nebo rozsudek SDEU ze dne 2. 5. 2018 ve věci C-331/16 *K. a H. F.*, § 56).
11. Ustanovení § 87l odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců chrání veřejný zájem tím, že odnímá pobytové oprávnění cizinci (příslušníkovi Evropské unie či jeho rodinnému příslušníkovi), který jednal úmyslně trestněprávně proti zákonům České republiky. Tímto ustanovením tedy zákonodárce vyjádřil zájem veřejnosti na tom, aby taková osoba nedisponovala nejvyšším cizineckým pobytovým oprávněním na území České republiky. Uvedené by v případě žalobce platilo tím spíše, že žalobce byl odsouzen za účast na trestné činnosti, která vykazuje vysokou společenskou škodlivost.
12. Pokud jde o námitku, že správní orgány nevzaly v potaz skutečnost, že žalobci nebyl trestními soudy uložen trest vyhoštění, tak tato skutečnost žalované nebrání ve zrušení povolení k trvalému pobytu (k tomu srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2014, č. j. 7 As 103/2013-37, nebo ze dne 24. 9. 2019, č. j. 1 Azs 240/2019-26). V otázce (ne)uložení správního vyhoštění či odejmutí povolení k trvalému pobytu nebyla žalovaná trestním rozsudkem vázána.
13. Nicméně samotná skutečnost, že byl žalobce odsouzen, a případně též výsledné shledání, že zásah do soukromého a rodinného života žalobce byl napadeným rozhodnutím přiměřený, ještě nestačí k úplnému závěru o naplnění podmínek zrušení trvalého pobytu cizince podle § 87l odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců a o souladu tohoto opatření s požadavky čl. 27 odst. 2 směrnice 2004/38/ES. Jak plyne z výše uvedeného, § 87l odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců je nutno vykládat ve světle čl. 27 odst. 2 směrnice 2004/38/ES, a takto jej na posuzovaný případ aplikovat. Kriminální minulost cizince tvoří jistě základ úvahy o tom, zda cizinec představuje hrozbu pro veřejný pořádek i do budoucna. Při posuzování tohoto rizika je však kromě závažnosti a povahy spáchaného trestného činu třeba zkoumat i další aspekty předmětného případu, jako je např. předcházející bezúhonnost či naopak opakování

trestné činnosti, chování cizince ve vazbě či ve výkonu trestu a po propuštění, případně motiv, který jej ke spáchání trestného činu vedl, jeho postoj k dosavadní trestní činnosti atp. (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 2. 2020, č. j. 5 Azs 383/2019-47, a ze dne 21. 10. 2022, č. j. 5 Azs 137/2022-46).

14. Ministerstvo v prvostupňovém rozhodnutí konstatovalo jen to, že žalobce byl pravomocně odsouzen za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce pěti let do věznice s ostrahou, a tudíž byly splněny podmínky pro zrušení jeho trvalého pobytu dle § 871 odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců. Ministerstvo konkretizovalo trestnou činnost žalobce, přičemž jako přitěžující okolnost označilo skutečnost, že se žalobce dopustil trestné činnosti ve velkém rozsahu. Následně se ministerstvo zabývalo otázkou přiměřenosti dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce.
15. Z dalších úvah uvedených v prvostupňovém rozhodnutí, které by bylo možné považovat za posouzení, zda byla naplněna díkce § 871 odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců ve spojení s čl. 27 odst. 2 směrnice 2004/38/ES (byť byly zařazeny v části týkající se posouzení přiměřenosti rozhodnutí), lze uvést tyto: *„Cizinec spáchal závažnou trestnou činnost, ve velkém rozsahu, proti České republice, kdy navíc řádný výběr daní je základním pilířem státního rozpočtu a způsobil škodu dosahující téměř 6 milionů Kč“* [...] *„Cizinec nebral ohledy na nic a nikoho, když páchal výše popsanou trestnou činnost a musí nést odpovědnost za své jednání ve vztahu k jeho pobytovému oprávnění, trestné činnosti se dopustil, přestože věděl, nebo měl vědět, neznalost zákona neomlouvá, že pokud bude jeho trestná činnost odhalena a bude za tuto trestnou činnost odsouzen, brozí mu kromě trestu odnětí svobody i trest vyhoštění, případně ztráta pobytového oprávnění ve správním řízení. Ztráta povolení k trvalému pobytu je jen a pouze důsledek pravomocného odsouzení za jeho násilnou trestnou činnost“*. Posouzení provedené ministerstvem bylo orientováno výlučně na trestnou minulost žalobce, byť vysoce společensky škodlivou. Ministerstvo neposuzovalo aktuální chování žalobce ani hrozbu pro veřejný pořádek do budoucna dle závěrů nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 945/20. Co se týče posouzení povahy trestné činnosti žalobce, nelze pominout, že ministerstvo chybně uvedlo, že se žalobce dopustil násilné trestné činnosti. Stejně tak nelze souhlasit s konstatováním, že žalobce způsobil škodu dosahující téměř šest milionů Kč, neboť z rozsudků trestních soudů vyplývá, že žalobce spáchal trestný čin ve stádiu pokusu.
16. Další posouzení provedla žalovaná v napadeném rozhodnutí. Popsala závažnost žalobcem páchané trestné činnosti. Mimo jiné uvedla, že *„[z] neudělení trestu vyhoštění a podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody nelze bez dalšího vyvodit, že odvolatel nepředstavuje aktuální a dostatečně závažné ohrožení zájmů společnosti“* [...] *„Po odsouzení odvolatele a jeho propuštění uplynula relativně krátká doba, aby mohlo být shledáno, zda odvolatel nepředstavuje aktuální a dostatečně závažné ohrožení zájmů společnosti či nikoliv. Navíc je v současné době ve zkušební době“*. Žalovaná však v napadeném rozhodnutí ve své podstatě setrvala na postoji ministerstva, že ke zrušení trvalého pobytu žalobce stačilo prosté předchozí trestní odsouzení žalobce za jeho jednání. Svou argumentaci založila na úvaze, že zjištěné skutečnosti nejsou dostatečné pro učinění závěru, že žalobce nepředstavuje aktuální a dostatečně závažné ohrožení zájmů společnosti.
17. Taková argumentace je však dle názoru soudu jednak nesprávná a jednak nedostatečná.
18. Dle trestních rozsudků byl žalobce odsouzen za jednání spočívající v tom, že jako jednatel společnosti v úmyslu neoprávněně vylákat vyplacení nadměrného odpočtu na dani z přidané hodnoty zahrnul do účetnictví fiktivní daňové doklady a na jejich základě nechal sestavit

přiznání k dani z přidané hodnoty. Z toho, za jakou trestnou činnost byl žalobce odsouzen, však ještě nelze bez dalšího dovozovat aktuálnost hrozby žalobce pro veřejný pořádek. Jednání se žalobce dopustil v souvislosti s výkonem funkce statutárního orgánu v obchodní společnosti. Takové jednání, včetně okolností, za kterých bylo spácháno, je značně odlišné např. od distribuce omamných látek, či násilné trestné činnosti (k tomu srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2017, č. j. 2 Azs 50/2017-45; ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 Azs 65/2017-31; ze dne 19. 1. 2024, č. j. 8 Azs 240/2023-32). U těchto jednání je vzhledem k osobnosti pachatele či např. předchozímu odsouzení naopak možné zohlednit i tendence k opakování či pokračování v trestněprávním jednání a případně z opakovaného odsouzení vyvozovat aktuální či budoucí hrozbu pro veřejný pořádek. Prokázaná trestná činnost žalobce však vypovídá toliko o tom, že jednal protiprávně v období let 2011 – 2012. Naopak nic nevypovídá o tom, jak tomu bude po výkonu trestu odnětí svobody, resp. po uplynutí zkušební doby.

19. Dále je nutno podotknout, že považovalo-li ministerstvo, potažmo žalovaná, za podstatnou přítěžující okolnost páchané trestné činnosti žalobce, bylo na místě vzít v úvahu i okolnosti polehčující. Namísto toho v rozhodnutí správních orgánů úvahy o polehčujících okolnostech zcela chybí, zatímco jako přítěžující okolnost byla ministerstvem označena skutečnost, že žalobce páchal trestnou činnost ve velkém rozsahu. Takové hodnocení správních orgánů nejen že není komplexní, ale v posuzované věci je dokonce v rozporu s obsahem trestních rozsudků. Trestní rozsudky naopak hovoří o neexistenci přítěžujících okolností, zatímco jako polehčující okolnosti uvádí to, že žalobce žil před spácháním trestné činnosti řádným životem; nebyl projednáván pro přestupek ani jiné nelegální chování; nelegální transakce nevymyslel ani nekoordinoval, ale jednal v určitém stavu podřízenosti vůči svému bratranci.
20. Zdejší soud si je vědom toho, že žalobce byl pravomocně odsouzen k poměrně vysokému trestu – pěti letům nepodmíněného trestu odnětí svobody za zločin zkrácení daně, poplatku a jiné podobné povinné platby dle § 240 odst. 1, odst. 3 písm. a) trestního zákoníku, a to ve stádiu pokusu. Nicméně při posuzování toho, zda představuje pro společenské zájmy aktuální a skutečnou hrozbu, nelze ustrnout na popisu páchané trestné činnosti bez provedení jakékoli úvahy o hrozbě žalobce pro společnost do budoucna. Pro úvahy žalované v této otázce jsou relevantní i další aspekty případu, jako je např. předcházející bezúhonnost, chování žalobce ve výkonu trestu, skutečnost, že byl podmíněně propuštěn a stejně tak i jeho chování v rámci stanovené zkušební doby, případně motiv, který jej ke spáchání trestného činu vedl (k tomu srov. obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 3. 2023, č. j. 4 Azs 6/2023-32). I z těchto skutečností lze dovodit jeho postoj k jím páchané trestné činnosti a to, zda je aktuálně, skutečně a v požadované intenzitě hrozbou pro některý ze zájmů společnosti. Správní orgány však neposuzovaly, jak se žalobce choval ve výkonu trestu odnětí svobody, zda mu byly uděleny kázeňské odměny či tresty, zda a jakým způsobem se zapojoval do programů převýchovy, zda byl ve výkonu trestu zaměstnán apod. Stejně tak nezjišťovaly, jak žalobce na svoji trestnou činnost v současnosti nahlíží ani jaké byly motivy jeho trestné činnosti. Tyto skutečnosti jsou přitom významné pro učinění úsudku, zda je pravděpodobné, že by žalobce v budoucnu mohl závažně narušit veřejný pořádek.
21. Závěr žalované, že podmíněné propuštění neznamená, že žalobce nepředstavuje hrozbu pro společnost, když je navíc stále ze zkušební době, nemůže obstát. Je to žalovaná, která je v předmětném řízení z moci úřední povinná dostát eurokonformnímu výkladu § 871 odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců s ohledem na čl. 27 odst. 2 směrnice 2004/38/ES, a tedy

tvrdit a prokázat, že žalobce aktuální a skutečnou hrozbou pro zájmy společnosti je. Je-li žalobce stále ve zkušební době podmíněného propuštění z výkonu trestu, nemá objektivně příležitost z formálního hlediska osvědčit svou nápravu. Tato skutečnost však nevypovídá nic o riziku dalšího protiprávního jednání žalobce. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 14. 2. 2020, č. j. 5 Azs 383/2019-40, „[s]amotné podmíněné propuštění stěžovatele přitom s ohledem na podmínky, které pro použití tohoto institutu stanoví § 88 trestního zákoníku, svědčí o tom, že příslušný soud, který o něm rozhodl, shledal, že stěžovatel prokázal svým chováním ve výkonu trestu polepšení a že lze očekávat, že v budoucnu povede řádný život. Stanovení dohledu, které jistě nebylo obligatorní, lze považovat za odpovídající závažnosti trestného činu, za nějž byl stěžovatel odsouzen, nelze jej však bez dalšího vnímat jako apriorní vyjádření nedůvěry v nápravu stěžovatele, neboť v takovém případě by vůbec nemohl být podmíněně propuštěn“. Namísto obecného tvrzení o tom, že podmíněné propuštění neznámá, že žalobce nepředstavuje hrozbu pro společnost, tak mohly správní orgány vyjít z konkrétních informací o žalobci, obsažených např. v osobním spisu vedeném příslušnou věznicí, či z usnesení trestního soudu o podmíněném propuštění, či z případných podkladů dohledového orgánu. Žádná taková zjištění a na ně navazující úvahy však správní orgány neprovedly.

22. Soud nemohl odhlédnout ani od skutečnosti, že trestní rozsudky byly vydány v roce 2019, zatímco prvostupňové rozhodnutí v roce 2022, přičemž životní situace a životní podmínky žalobce byly v té době zcela odlišné. Samo ministerstvo v prvostupňovém rozhodnutí uvedlo, že žalobce je v době vydání jeho rozhodnutí v Iráku, kam odcestoval poté, co byl podmíněně propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody dne 16. 11. 2021. Ve svém rozhodnutí však tuto skutečnost, resp. okolnosti jí předcházející a z ní vyplývající, ministerstvo při posuzování hrozby žalobce nijak nezohlednilo. Ani z protokolu o svědecké výpovědi bývalé manželky žalobce podané v rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany žalobci nelze aktuální či budoucí ohrožení veřejného pořádku žalobcem bez dalšího dovozovat.
23. Soud uzavírá, že nezohlednění výše předestřených skutečností činí závěr žalované o naplnění § 87l odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů. Odůvodnění napadeného rozhodnutí nedostačuje požadavkům čl. 27 odst. 2 směrnice 2004/38/ES, ani návazné judikatuře Soudního dvora EU (viz výše citované rozsudky) a neobstojí ani ve světle citovaného nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 945/20.
24. Jelikož žalovanou nebylo řádně posouzeno, zda byla v případě žalobce naplněna základní podmínka pro uplatnění § 87 odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců, nezabýval se soud žalobní námitkou o nedostatečném posouzení přiměřenosti dopadů rozhodnutí o zrušení platnosti trvalého pobytu do soukromého a rodinného života žalobce z hlediska § 174a zákona o pobytu cizinců. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 21. 10. 2022, č. j. 5 Azs 137/2022-40, „[t]o je totiž další samostatná podmínka vydání takového rozhodnutí, kterou rozhodně nelze směřovat s otázkou, zda je tu důvodné nebezpečí, že by rodinný příslušník občana EU mohl závažným způsobem narušit veřejný pořádek (viz obdobný závěr v bodu 52 citovaného nálezu Ústavního soudu [nález sp. zn. I. ÚS 945/20])“.
25. Pokud na základě nově provedeného hodnocení žalovaná shledá, že žalobce skutečně představuje aktuální a dostatečně závažné ohrožení zájmů společnosti, bude povinna znovu hodnotit i přiměřenost dopadů rozhodnutí o zrušení povolení k trvalému pobytu do soukromého a rodinného života žalobce podle § 174a zákona o pobytu cizinců, a to na základě aktuálního skutkového stavu, který může od nyní rozhodného data (tj. 20. 4. 2023) doznat značných změn. Především bude žalovaná povinna nahlížet na dopad rozhodnutí do

soukromého a rodinného života žalobce optikou nejlepšího zájmu žalobcových dětí a zohlednit míru péče žalobce o děti, míru faktické závislosti dětí na žalobci, ať už ekonomické, sociální, či jiné, hloubku jejich vzájemného emočního vztahu a míru případného ohrožení řádného vývoje dětí v případě, že žalobce nezůstane na území České republiky (ve smyslu nálezu Ústavního soudu ze dne 14. 4. 2020, sp. zn. IV. ÚS 950/19, a rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 10. 2022, č. j. 5 Azs 137/2022-40). Nejlepší zájem dítěte by při posuzování otázky přiměřenosti zrušení povolení k trvalému pobytu měl být středobodem úvah (srov. čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte). Východiska pro správné posouzení této otázky vyslovil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 16. 3. 2020, č. j. 5 Azs 404/2019-28, ve kterém zdůraznil, že tomuto zájmu je třeba přiznat rozhodující význam a teprve v takto definovaném rámci hledat spravedlivou rovnováhu mezi nejlepším zájmem nezletilých dětí a konkurujícím veřejným zájmem (k tomu srov. související judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, zejména rozsudek ze dne 9. 4. 2019, *I. M. proti Švýcarsku*, stížnost č. 23887/16, a rozsudek ze dne 8. 11. 2016, *El Ghatet proti Švýcarsku*, stížnost č. 56971/10). Přitom platí, že nejprve je třeba na základě zjištěného skutkového stavu nejlepší zájem nezletilých dětí definovat. Mimo jiné bude žalovaná při případných úvahách o přiměřenosti dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce povinna řádně zvážit i např. otázku finanční situace žalobcovy bývalé manželky a jejich dětí, či otázku reálné možnosti žalobce získat pobytové oprávnění pro návštěvy jeho rodiny v České republice, stejně jako reálnou možnost, resp. vhodnost návštěv nezletilých dětí žalobce v zemi původu žalobce (Irák) zejména s ohledem na bezpečnost v této zemi a dodržování lidských práv v ní.

26. K výše uvedenému považuje soud za nutné připomenout, že pro kvalifikované posouzení nejlepšího zájmu nezletilých dětí je stěžejní dostatečné množství informací, na jejichž základě bude mít žalovaná přehled o skutečné rodinné situaci žalobce a jeho nezletilých dětí, potažmo jeho bývalé manželky. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 18. 10. 2022, č. j. 5 Azs 33/2022-39, *„je to správní orgán, kdo je v řízení, ve kterém má být z moci úřední uložena povinnost (v tomto případě byla stěžovateli společně se zrušením platnosti jeho povolení k trvalému pobytu zároveň uložena povinnost vycestovat z území ČR ve stanovené lhůtě), povinen opatřit si náležité podklady pro své rozhodnutí a postupovat tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Tato jeho povinnost je doplňována povinností účastníků řízení poskytnout veškerou potřebnou součinnost, případně označit důkazy na podporu svých tvrzení (§ 50 odst. 2 a 3 a § 52 v návaznosti na § 3 správního řádu)“*. Ani pasivita cizince ve správním řízení však nezbavuje správní orgány povinnosti dostatečně zjistit skutkový stav. V rozsudku ze dne 25. 5. 2016, č. j. 1 Azs 81/2016-33, Nejvyšší správní soud uvedl, že přiměřenost dopadů rozhodnutí je nutné zkoumat nejen ve vztahu k cizincům, ale také k jejich rodinným příslušníkům, přičemž možné dopady rozhodnutí je třeba nejprve jasně vymezit a až následně je poměřit s veřejným zájmem na jeho vydání.
27. Nelze ani vyloučit potřebu provedení žalobcem navrhovaného výsledku jeho samého a jeho bývalé manželky, a to právě proto, aby správní orgány zjistily mj. podstatné okolnosti týkající se 1) povahy vztahů žalobce s jeho dětmi, potažmo bývalou manželkou, ať už před nástupem do výkonu trestu, v jeho průběhu a především po jeho podmíněném propuštění; 2) emočního vztahu nezletilých dětí k žalobci; 3) vlivu (ať už pozitivního či negativního) žalobce na výchovu nezletilých dětí; 4) ekonomické situace bývalé manželky a nezletilých dětí před nástupem žalobce do výkonu trestu, během něj a po něm; 5) míry integrace nezletilých dětí v českém prostředí atd. Návrh na provedení výsledků nelze odmítnout toliko s odůvodněním, že účastník řízení dostatečně nekonkretizoval tvrzení, která mají být

výslechem prokázána. I v případě, že jsou tvrzení účastníka řízení obecné povahy, platí že jím navrhovaný výsledek by měl být proveden, vyplývá-li z jeho tvrzení přesvědčení, že dané rozhodnutí nepřiměřeně zasáhne do jeho soukromého a rodinného života s ohledem na jeho vztah s nezletilými dětmi, o které před výkonem trestu skutečně pečoval, věnoval se jim a jejich vzájemné vazby jsou velmi pevné (k tomu srov. obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 10. 2022, č. j. 5 Azs 33/2022-44).

IV. Shrnutí a náklady řízení

28. Jelikož soud shledal důvodnou námitku žalobce o nedostatečném posouzení toho, zda osobní chování žalobce představuje skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení zájmů společnosti, zrušil žalobou napadené rozhodnutí bez jednání podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V dalším řízení je žalovaná vázána právním názorem zdejšího soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
29. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Podle něj má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce byl ve věci úspěšný, soud mu proto přiznal právo na náhradu nákladů řízení vůči žalované. Náklady řízení žalobce sestávají ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 3 000 Kč a z odměny a náhrady hotových výdajů zástupce žalobce. Odměna zástupce činí dle § 9 odst. 4 písm. d), § 7 bod 5. a § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů za dva úkony právní služby (příprava a převzetí věci a sepsí žaloby) 2 x 3 100 Kč a náhrada hotových výdajů činí dle § 13 odst. 3 citované vyhlášky 2 x 300 Kč. Jelikož zástupce vykonává advokacii jako společník společnosti HLADÍK & TAUBER, advokátní kancelář, v.o.s., která je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se odměna a náhrada hotových výdajů o částku odpovídající této dani, tj. o 1 428 Kč. Celková výše nákladů řízení žalobce tak činí 11 228 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 20. března 2024

Shodu s prvopisem potvrzuje K. P.

Mgr. Petr Šebek v. r.
předseda senátu